

Advent og adventstid

ምጽኣተ-ልደትን እዋን ምጽኣተ-ልደትን

- Advent er ventetiden før jul.
 - Derfor kalles de siste fire ukene før jul for advent.
 - Ordet advent betyr egentlig «Herren kommer».
 - I adventstiden forbereder man julen og venter på at Jesus-barnet blir født.
 - Ordet har blitt brukt som navn for denne ventetiden helt siden slutten av 400-tallet.
 - Første søndag i advent markerer begynnelsen på kirkeåret. Denne faller alltid mellom 27. november og 3. desember.
-
- ምጽኣተ-ልደት ቅድሚ እዋን ልደት ዘሎ ናይ ምጽባይ እዋን እዩ።
 - ብኸምዚ ኸኣ እተን ቅድሚ በዓል ልደት ዘለዋ ኣርባዕተ ሰሙናት ምጽኣተ-ልደት ተባሂለን ይጽወዓ።
 - እቲ ምጽኣት ዝብል ቃል «ምምጻእ ጎይታ» ዝብል ትርጉም ኣለዎ።
 - ኣብ እዋን ምጽኣት-ልደት ናይ በዓል ልደት ምድላዎት ይግበርን፣ የሱስ ኪውለድ ትጽቢት ይግበርን።
 - እዚ ምጽኣት-ልደት ዝብል ቃል ካብ መወዳእታ 400 ድሕሪ ክርስቶስ ጀሚሩ ኣብ ጥቕሚ ውዒሉ እዩ።
 - ኣብ እዋን ምጽኣት-ልደት ዘሎ ናይ መጀመርታ ሰንበት፡ ከም ናይ ኣጀማምራ ዓመት ቤተክርስቲያን ይቐጽር። እዚ ድማ ኩሉ ሻዕ ኣብ ሞንጎ 27 ሕዳርን 3 ታሕሳስን ይውዕል።

Adventslys. Foto: Pixabay

- Hva skjer i advent?

- **ኣብ ምጽኣት ልደት እንታይ ይግበር?**

- Mange baker julekaker i advent. Tradisjonelt skal man bake 7 forskjellige kaker, men det er blitt vanlig å kjøpe disse i butikken også.
- Fra gammelt av ble disse kakene regnet som "de syv" julekakene: Sandkaker, pepperkaker, fattigmann, goro, berlinerkranser, krumkaker og serinakaker.
- Adventstiden brukes også til å handle julegaver. I advent er butikkene ofte søndagsåpne.
- Julemarkeder er også populært. På julemarkeder er det gammeldags julestemning og muligheter for å få kjøpt unike, håndlagde julegaver og julemat.
- Mange liker å lage pynt, gaver og julegodterier selv og arrangerer juleverksted med venner og kjente koser seg med pepperkaker, julegløgg og julesanger.
- Skoler, barnehager, idrettslag og foreninger arrangerer juleavslutninger og julelunsjer. For skoleelever og studenter er det også vanlig med juleball.
- Tidligere ble julefestene som regel arrangert etter julaften og helligdagene. I dag er de store festene flyttet til advent. Familien står i sentrum i selve julen.
- Mange går på julekonserter eller juleforestillinger.
- Før i tiden og frem til den annen verdenskrig ble advent kun markert i kirkene.
- De siste årene har det blitt vanlig å pynte hjemmene med forskjellig adventspynt som adventskranser, lys og adventskalendere.
- Det er vanlig å tenne et adventslys hver søndag i advent. Siden advent har fire søndager blir det fire lys. Mange har en spesiell adventsstake, og mange synger et adventsvers

- ብዙሓት፡ ኣብ እዋን ምጽኣት ልደት ብሽኮቲ በዓል ልደት ይሰርሑ። ከም ልሙድ 7 ዓይነት ተፈላለዮ ብሽኮቲ ይስራሕ እዩ። ተኸነ ግን ካብ ድኪናት ብሽኮቲ ምዕዳግ እዉን ልሙድ እናኸነ ይመጽእ ኣሎ።

- ሳንድካከ፣ ፔፐርካከ፣ፋቲግማን፣ ጉሩ፣ ባርሊናርክራንሰ፣ ክሩምካከን ሳርናካከን፡ ካብ ቀደም ኣትሒዝካ ከም «7 ዓይነት ብሽኮቲ» በዓል ልደት ኖርወይ ይሕሰቡ እዮም።

- ኣብ እዋን ምጽኣት ልደት ብዙሓት ሰባት ህያባት ይገዝኡ። ኣብ እዋን ምጽኣት ልደት ብዙሓት ድኪናት ሰንበት እውን ይክፈቱ እዮም።
- ዕዳጋ በዓል ልደት እውን ኣብዚ እዋን ዝውቱር እዩ። ኣብ ዕዳጋታት በዓል ልደት ዘሎ ኩነታት ምስቲ ቀደም ዝገበር ዝነበረ ኩነታት ዝመሳሰል ኮይኑ ፍሉይ ዝኾኑን ብኢድ ዝተሰርሑን ህያባት መግባታት በዓል ልደትን ክግዛእ ይከኣል እዩ።
- ብዙሓት፡ መጸባበቂ፣ ህያባትን ሽኮራዊ ነገራትን ባዕላቶም ከዳልዉ ይፈትዉ። ምስ የዕሩክቶምን ኣዝማዶምን ኮይኖም ናይ በዓል ልደት ምድላው ዝገብሩሉ ቦታ የዳልዉ። ብሽኮቲ ይበልዑን ፍሉይ ዝስተ መስተ ልደት ይሰትዩን መዝሙራይ ልደት ይዝምሩን።
- ኣብያተ ትምህርቲ፣ መዋእለ ሕጻናት፣ ናይ ስፖርት ጋንታታን ትካላትን መዛዘሚ በዓል ልደትን ምሳሕ ልደትን የዳልዉ። ንተማሃሮ እውን ሳዕስዒት ልደት ምድላው ልሙድ እዩ።
- ቀደም ፌስታ ልደት ኣብ ድሮ ልደት ወይ ኣብ ናይ በዓል መዓልታት እዩ ዝዳሎ ኔሩ። ሕጂ ግን እቲ ዝዓበየ ፌስታ ኣብ ምጽኣት ልደት ይግበር።
- ብዙሓት ናብ ምርኢት ልደት ይሽዱ።
- ቀደምን ክሳብ ካልኣይ ኩናት ዓለምን፡ ምጽኣት-ልደተን ኣብ ቤተክርስቲያን ጥራይ እዩ ዝዳሎ ኔሩ።
- ኣብዘን ዳሕሮዎት መዓልታት ግን ሰባት ንገዝኦም ብተፈላለዩ ከም ኣኽሊል ዕምበባታት ሽምዓን ዓውደ ኣዋርሕ ምጽኣት-ልደትን ዝኣመሰሉ መጸባበቂታት የጸባብቑ እዮም።
- ኣብ ነፍስ ወከፍ ሰንበት ሓንቲ ሽምዓ ምውላዕ እውን ልሙድ እዩ። ምጽኣት ልደት ኣርባዕተ ሰንበታት ስለዘለዎ ኣርባዕተ ሽምዓ ይዳሎ። ሓደ ክፋል መዝሙር ምጽኣት ልደት እውን ይዝምሩ።

Pepperkaker. Foto: Pixabay

- Adventskalender

- **ዓውደ አዋርሕ ምጽኣት-ልደት**

- Skikken med adventskalender kom fra Tyskland til Norden rundt 1920.
 - Kalendere med en liten gave eller sjokoladebit i hver luke er vanlig i våre dager.
 - Mange har også sydd eller kjøpt kalender hvor man fester en liten pakke til hver dato.
 - De aller siste årene har det til og med kommet adventskalendere på internett.
-
- ባህሊ ምድላው ዓውደ አዋርሕ ምጽኣት-ልደት ኣብ ከባቢ 1990 እዩ ካብ ጀርመን ናብ ኖርወይ ዝተኣታተወ።
 - ንእሽተይ ህያብ ወይ ቸኮላታ ጠልጠል ዝበሎ ዓውደ አዋርሕ ምድላው ኣብዚ ጊዜና ልሙድ እዩ።
 - ብዙሓት ሰባት ንነፍስ ወከፍ መዓልቲ ዝኸውን ህያብ ጠልጠል ዘብሉሉ ዓውደ አዋርሕ ይሰፍዩ ወይ ይገዝኡ እዮም።
 - ኣብዘን ዳሕሮዎት መዓልታት፡ ዓውደ አዋርሕ ምጽኣት-ልደት ኣብ ኢንተርኔት ከይተረፈ ይረከብ እዩ።

Julekalender. Illustrasjon: Pixabay

- Adventslys

- **ሽምዓ ምጽኣት-ልደት**

- Tradisjonelt tenner man ett lys for hver søndag i advent.
- Skikken med å tenne lys i adventsstaken er ca. 100 år gammel
- Som adventsfarger brukes oftest lilla.
- Lilla lys og sløyfer gjenspeiler kirkeårets adventsfarge.

- ከም ልሙድ ሓደ ሽምዓ ኣብ ነፍስ ወከፍ ሰንበት ይውላዕ እዩ።
- ልምዲ ምውላዕ ሽምዓ ምጽኣት-ልደት ዳርጋ 100 ዓመት ይገብር።
- ሊላ ሕብረ ከም ሕብረ ምጽኣት-ልደት ይውሰድ።

-

Lilla adventslys. Foto: Pixabay

- Adventsstake

- **ቀንዴል ምጽኣት-ልደት**

- Adventskrans eller adventsstake er en lysestake med plass til fire eller flere stearinlys.
- Lysestaken kan ha mange forskjellige utforminger, den kan være av metall, steintøy, tre eller deig og kan ha pynt av for eksempel bånd eller bar fra trær.
- Adventsstaken kom til Norge fra Tyskland, akkurat som juletreet.
- Adventslysestaken finnes i mange hjem. For hver søndag i advent tenner vi et nytt lys i staken og synger/leser et vers om advent.

- ቀንዴል ማለት ሓደ መትሓዝ ሽምዓ ኮይኑ ኣርባዕተ ወይ ካብኡ ንላዕሊ ሽምዓ ክሕዝ ዝኽእል ሰፈር ኣለዎ።
- መትሓዚ ሽምዓ ተፈላለዮ ቐርጺ ክህልዎ ዝኽእልን፡ ብሓጺን፣ ብእምኒን፣ ወይ ዕንጨይቲ ክዳሎ ይኽእል። ብጨርቂ ወይ ቆጽሊ ገረብ ጌርካ ድማ ይስለም።
- ባህሊ ቀንዴል ምጽኣት-ልደት ናብ ኖርወይ ዝመጸ፡ ልክዕ ከም ኣም ልደት ካብ ጀርመን እዩ።
- ቀንዴል ምጽኣት-ልደት ኣብ ብዙሕ ገዛውቲ ይርከብ እዩ። ኣብ ነፍስ ወከፍ ሰንበት ድማ ሓደ ሽምዓ ይውላዕን ሓደ ክፋል ካብ መዝሙር ምጽኣት-ልደት ይንበብ።